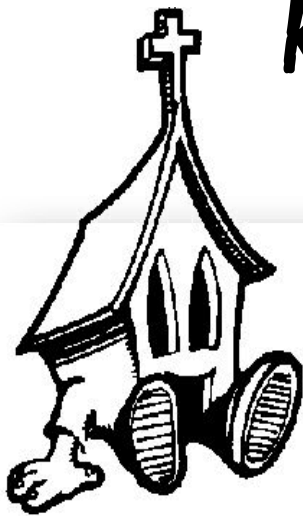

DIDAKTIČNA IGRA PRI KATEHEZI

1. Igra je ...

Odgovora na vprašanje: Kaj je igra? ni lahko dati, ker pod igro spada toliko raznovrstnih stvari, da se izmika natančnejšim določilom (vojaške igre, klavirska igra, gledališka igra, družabne igre, športne igre, računalniške igre ...)

Kljub vsemu pa bi lahko rekli, da je igra **proces, ki se odvija z jasnimi pravili**, ki so vnaprej postavljena ali jih postavi skupina v igri z namenom, da je igra usmerjena. Zanj je značilno, da izhaja iz notranje motivacije, je spontana in usmerjena v razvoj pozitivnega čustvovanja. In navadno jo (bolj ali manj upravičeno) pripisujemo otrokom.

Najpomembnejše pri igri – to, kar igro ločuje od vsega ostalega delovanja – je lasten svet, neresen karakter, aktivno sprejemanje neke druge resničnosti. Igra je poleg meditacije in sanj edina aktivnost, kjer ljudje pozabijo na sebe brez da bi se tega zavedali.

Resničnost igre dosežejo s pomočjo pravil, sprejemanja, projektiranja ... Za nje je značilna tako napetost, kot dejstvo, da jo uporabljamo za sprostitev.

Razdelitev iger je spet zelo raznovrstna:

- glede na to, kjer se dogajajo (znotraj, zunaj, na potovanju, v bolnišnici, vodne igre ...)
- glede na to, koliko ljudi se igra – v paru, v skupini, v krogu, med skupinami, velike igre ...
- glede na aktivnosti: zaznavanje, učenje, razvedritev, simulacijske igre, ...
- glede na materiale, ki se uporabljajo: igre z žogo, računalniške igre, igre z lutkami, ...

2. Kaj pa didaktična igra?

Vsaka otroška igra ima določeno vzgojno in izobraževalno nalogo, vendar je ta včasih bolj naključna.

Tako na primer vse igre s pravili neprisiljeno disciplinirajo, igralce navajajo, da se držijo dogovorjenega, da sprejmejo posledice, če jim spodleti, da so vztrajni ... tako si igraje pridobivajo sposobnosti za sožitje z vrstniki.

Kaj pa igra pri pouku/katehezi? Idejo o igri pri pouku najdemo že zelo zgodaj v zgodovini, že v antiki, kasneje pa pri jezuitih. Pomen igre kot

teorije pri pouku sta razvila Komensky in Föbel. Čeprav je marsikje še prisotno mnenje, da je šola/kateheza kraj učenja, kar pa je resen proces, bolj delo kot igra, se vse bolj uveljavlja mnenje, da je mogoče igro uporabiti, da bi dosegli določeno znanje.

Igre, ki jih uporabimo, da bi uresničili vzgojno - izobraževalne naloge imenujemo didaktične igre. V tej omejitvi se didaktične igre razlikujejo od fantazijske igre, pri kateri otrok sledi svoji zamisli, brez omejitev. Največ jih seveda najdemo v literaturi za prvo triado, medtem ko potem počasi izginejo iz vzgojnih načrtov, čeprav so uporabne tudi kasneje (kar s pridom izkoriščajo določena (tudi cerkvena) gibanja – npr. skavti, Frančiškovi otroci, različne delavnice, ki jih pripravljamo skozi veroučno leto, ...)

3. Zakaj uporabljati didaktične igre pri katehezi?

Uporaba iger pri katehezi (in v šoli) omogoča aktivno učenje. To pa je uspešnejše, če poteka s samostojnim iskanjem in razmišljanjem, s smiselnim dialogom v skupini in če ni pod pritiskom (tako avtoritete kot časa).

Vrednost le-teh je v tem, da otrok opravi postavljeno nalogo le, če je pozoren, če dobro opazuje, si zapomni, primerja, pozna značilnosti posameznih predmetov, skratka, če je umsko aktiven. Didaktična igra ali **celostna metoda učenja** tako omogoča in vzpodbuja

domišljijo, zabavo, pustolovščino, igro, humor, fantazijo, tveganje, pristno komunikacijo in pozitivno dinamiko.

V tako igro otroci vložijo zunanji napor in hkrati doživljajo notranje zadovoljstvo, ko preizkušajo sami sebe. Zato otroci pri igri vztrajajo več časa kot pri običajnem frontalnem podajanju snovi, trajnejša pa je tudi njihova pozornost.

V igri pa ne gre samo za doseganje intelektualnih učinkov, ampak za uveljavljanje ustreznih socialnih odnosov in razvijanje pozitivnih osebnostnih lastnosti. Hkrati pa se nam otrok skozi igro razodeva - pokaže, kaj ga bremeni, kako reagira ob zmagi ali porazu, koliko je sposoben upoštevati soigralce ...

4. Funkcije didaktičnih iger

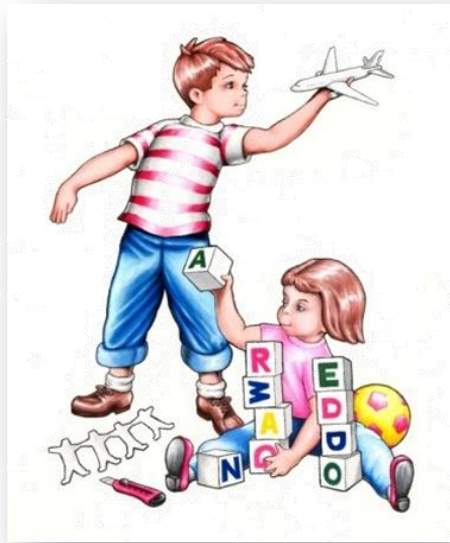
Z didaktičnimi igrami lahko zasledujemo različne cilje in glede na te, imajo igre različne funkcije/naloge, kaj naj bi pri otroku razvijale. Tako najdemo:

- ☺ socialno funkcijo – sem spada npr. igra vlog – spodbuja vživljanje otrok v vlogo drugega ter ob tem išče lastno vrednost;
- ☺ emocionalno funkcijo – največkrat je usmerjena v sodelovalno učenje – vsi člani si morajo prizadevati, da so uspešni. Rezultati so lahko boljši kot pri igrah tekmovalnega značaja.
- ☺ diagnostično funkcijo – ob njej si učitelj/katehet pridobi marsikatero informacijo o učencu – sposobnost komunikacije, tolerantnost, spoštovanje sovrstnika, zmožnost razumevanja in sprejemanje pravil in strpnost do osebne značilnosti, ki jih otrok lahko izraža skozi igro. Za učitelja je pomembno, da pozna procese,

ki se odvijajo v otrokovi glavi, če mu želi pomagati pri usvajanju novih znanj.

☺ funkcijo preverjanja in ocenjevanja – ob igri lahko učitelj/katehet lažje preveri tudi ostale otrokove dejavnosti in ne samo kognitivno /znanje.

☺ kognitivno funkcijo – dovolj je, da analiziramo lastno uspešnost v utesnjenih, morebiti tudi v stresnih situacijah in jo primerjamo z uspešnostjo, ko smo sproščeni, vedri in optimistično naravnani.

5. Didaktične igre in katehet

Z vidika razvoja kognitivnih dosežkov je učitelj/katehet velikokrat obremenjen z mislijo, da skozi didaktično igro pri pouku otroku ne da dovolj, oziroma da mu ne more dati vsega, kar je zapisano v učnem načrtu. Pa še časovna ovira se velikokrat pojavi kot razlog, da po njej ne posega prav pogosto. Drži, da je aktivna vloga učitelja pri pouku, kjer prevladuje didaktična igra, manjša. Drži pa tudi, da se učenci med seboj veliko naučijo o tem, ko drug od drugega sprejemajo različne, včasih nasprotno trditve ali razlage o isti zadevi.

Za učitelja/kateheta uporaba didaktične igre pomeni več dela, več priprav, vendar pa pri igranju samem ni udeležen in ima čas za

opazovanje otrok. To mu je kasneje v pomoč pri načrtovanju drugih didaktičnih iger.

Pred uporabo določene igre je smiselno, če katehet/voditelj razmisli o tem, kaj hoče z njo doseči, na kaj bo pri sami igri pozoren in poskuša predpostaviti, kaj se lahko pri sami igri zalomi. Pri tem mora upoštevati otroke in njihove, ustreznost prostora, vlogo voditelja ...

Naloga voditelja je, da na začetku za igro motivira (sploh če gre za odrasle igralce).

6. Kaj je potrebno upoštevati pri uporabi didaktičnih iger?

☉ Didaktična igra mora biti prilagojena na otrokovo starost. Če je pretežka ali prelahka, postane nezanimiva.

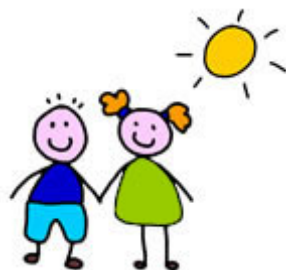
☉ Pri šolskem otroku v ospredje stopa skupinska igra, kajti otrok je že toliko star, da se lahko podreja pravilom igre.

Veseli se uspeha v skupini, hkrati pa se uči upoštevanja članov skupine in podrejanja v korist kolektiva.

☉ Igro je potrebno končati v pravem času. Če jo zaključimo šele takrat, ko otroci nimajo več interesa zanjo, potem smo pravi čas že zamudili.

☉ Preden otrokom damo didaktično igro, moramo vedeti, zakaj – zastaviti si moramo cilje.

☉ Didaktično igro lahko uporabimo v različnih fazah pouka: pri motivaciji, pri usvajanju, pri urjenju in utrjevanju znanja ter tudi pri preverjanju.

© Didaktične igre (sploh če gre za nove) je potrebno pred uporabo preizkusiti (pregledati pravila, prešteti figurice, pregledati igralne plošče, načrtovati točkovanje ...).

© Pravila morajo biti voditelji kristalno jasna, da se lahko v dvoumnih situacijah suvereno odloči. Podati jih je potrebno jasno in kratko.

© Izberimo take igre, ki tudi nas veselijo – v kolikor sami ne verjamemo v igro, bo kmalu postala dolgočasna tudi drugim.

© Voditelj igre lahko sodeluje v igri v kolikor je ob tem sposoben ohranjati pregled nad celotnim dogajanjem.

© Okolje samo vzpodbuja ali zavira igro, zato si je potrebno vzeti čas, da pripravimo prostor.

